

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

Περίοδος 2018-2019

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΛΒ' ΚΥΚΛΟΣ

Συνάντηση 22η

Πέμπτη, 23 Μαΐου

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Κύκλος Γ'

1) *Συνάντηση 14^η*

Παρασκευή, 24 Μαΐου

2) *Ειδική Εκδήλωση*

για το Παρθένιο του Αλκμάννα

Σάββατο, 25 Μαΐου

3) *Αρχαιολογική Συνάντηση*

Κυριακή, 26 Μαΐου

4) *Ειδική Εκδήλωση για τις 29 Μαΐου*

Δευτέρα, 27 Μαΐου

I

Είναι, Χρόνος και Κάλλος Το «Τέλος» της Ιστορίας

Μέρος IV

Παρακμή ή η Ιστορία ως Φθορά:

Ο Ελληνισμός και ο Κόσμος από την Σπαρτιατική Ηγεμονία στην Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία (404 – 27 π.Χ.)

Εισερχόμαστε στο τέταρτο και τελευταίο μέρος των φετινών μας αναζητήσεων πάνω στο θέμα του Ελληνισμού και της Ιστορίας. Το Πρόγραμμα αυτού του 4^{ου} μέρους του 32^{ου} Κύκλου μας δείχνει, σύμφωνα με τις μέχρι τώρα αναλύσεις μου, το πνεύμα των προβλημάτων που θα μας απασχολήσουν στο εξής. Μελετούμε τώρα την ιστορία ως πεδίο του φθοροποιού Χρόνου, και τον Ελληνισμό στην παρακμή του.

Για τον Πολύβιο δύο είναι τα επιτυχημένα συστήματα ανθρώπινης συνέργειας στην ιστορία, το Σπαρτιατικό και το Ρωμαϊκό. Το πρώτο ιδεώδες για την εξασφάλιση συνθηκών ανεπηρέαστης τελειοποίησης του ανθρώπου, ελεύθερης ανάπτυξης προς το «τέλος» της ουσίας του. Το δεύτερο μοναδικό για την οικοδόμηση και εμπέδωση πραγματικής και εκτεταμένης ηγεμονίας.

[Πολύβιος, VI, 10; 45-46; 48-50].

Πρέπει να έχουμε σταθερά στο νου μας όλες τις διαστάσεις αυτής της συνθετικής θεώρησης της ιστορίας.

Συνωδά προς αυτήν την θέση, στο 4^ο μέρος θα ερευνήσουμε την πορεία της ανθρωπότητας στον οικείο γεωπολιτικό μας χώρο από την Ηγεμονία της Σπάρτης μετά το νίκη της επί των Αθηνών στον Πελοποννησιακό Πόλεμο μέχρι την ίδρυση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Εκεί που απέτυχε η Σπάρτη επέτυχε η Ρώμη. Ιδού μείζον ιστορικό ζήτημα.

Και πρώτα-πρώτα θα δούμε την διαχείριση του «θριάμβου στον χρόνο» της Σπάρτης κατά τον γιγαντιαίο διπολικό αγώνα εναντίον της Αθήνας. Μεταξύ της νίκης της Σπάρτης στον Πελοποννησιακό πόλεμο και της ταπεινωτικής αποκαθήλωσής της από την Ηγεμονία με την μάχη των Λεύκτρων δεν μεσολάβησαν παρά 33 χρόνια. Θα αναλύσουμε την συμπεριφορά της Σπάρτης στο διάστημα αυτό. Θα επικεντρωθώ δε σε ωρισμένα χαρακτηριστικά γεγονότα ιδιαίτερης ιστορικής σημασίας και πολιτισμικού συμβολισμού.

[Η «χωλή βασιλεία» και ο σχετικός χρησμός του Απόλλωνα. (Ξενοφών, Ελληνικά, III, 3, 1-3; Πλούταρχος, Λύσανδρος, 21, 6-13; Πλούταρχος, Αγησίλαος, 1-3).

Η συνωμοσία του Κινάδωνα (Ξενοφών, op.cit., III, 3, 4-11).

Θάνατος του Λυσάνδρου στην Αλίαρτο (Ξενοφών, op. cit., III, 5, 16-25).

Θείες τιμές, για πρώτη φορά αποδιδόμενες σε θνητό, στον Λύσανδρο μετά τον Λυκούργο (Πλούταρχος, Λύσανδρος, 18, 4-10).

Ριζοσπαστικό, επαναστατικό, μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα του Λυσάνδρου (Πλούταρχος, Λύσανδρος, 24-26; Αγησίλαος, 20, 3-9).

Θηβαϊκή προβολή και Σπαρτιατικές περιπέτειες στην Βοιωτία, μάχη της Τεγύρας (Πλούταρχος, Πελοπίδας, 15,2-17).

Κοινή Ειρήνη πλην Θηβαίων και μάχη των Λεύκτρων, μάχη της Μαντινείας (Πλούταρχος, Αγησίλαος, 27, 4 – 35; Πελοπίδας, 20-23; Διόδωρος, XV, 38-39; 51-56).

Προβληματική Κατάσταση της Σπάρτης μετά την μάχη των Λεύκτρων (Ξενοφών, Λακεδαιμονίων Πολιτεία, 14).

Για τον χαρακτήρα και τις αιτίες της Σπαρτιατικής ακμής και παρακμής, cf. Πλουτάρχου Αποφθέγματα Λακωνικά, 41-42.

Για τα σημεία προ του τέλους της ηγεμονίας των Λακεδαιμονίων, v. Διόδωρος, XV, 48-50.].

Στην κανονική μας Συνάντηση αυτής της Πέμπτης θα μιλήσω λοιπόν νε θεματικό τίτλο:

Η Σπάρτη ως Ηγεμών του Χρόνου:

Από την Ναυμαχία των Αιγός Ποταμών

στην Μάχη των Λεύκτρων

(404 – 371 π.Χ.)

Η ομιλία θα γίνει την Πέμπτη 23 Μαΐου, 8.30 το βράδυ, στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης (2^{ος} όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α').

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

II

ΑΠΟΛΛΩΝ ΚΕΚΑΛΥΜΜΕΝΟΣ

Η Μακρά Αγωνία της Ελληνιστικής Εποχής

*Η παρακμή της Σπάρτης
και το Φθινόπωρο του Κλασσικού Ελληνισμού
(4^{ος} – 1^{ος} αιώνας π. Χ.)*

Δ' Μέρος

*Σπάρτη ή Ρώμη; Το Νέο Δίλημμα
Εκλεκτικές Συγγένειες και Ουσιώδης Διαφορά*

Μετά τις μάχες των Λεύκτρων και της Μαντινείας η Σπάρτη εισέρχεται στην φάση φανερής και παρατεταμένης παρακμής. Όπως διέγινωσε ο Ξενοφών στην αρχή ακόμη αυτής της περιόδου, το Λακεδαιμόνιο σύστημα αθετεί τον Δωρικό «Κόσμο» του Απόλλωνα και του Λυκούργου.

[Η Συνθήκη Σπάρτης και Αθηνών κατά τον Χρεμωνίδειο Πόλεμο κυρώνεται με όρκους σε θεούς απόντος του Απόλλωνα, κατά τον Μακεδονικό τρόπο. H. H. Schmitt, *Die Staatsvertraege des Altertums*, III, *Die Vertraege der griechisch-roemischen Welt von 338 bis 200 v. Chr.*, No. 476. 84-88. Cf. Πausanίας, III, 6, 3-6.

Για την κοινωνικοοικονομική και πολιτική κατάσταση της Σπάρτης στο μέσον του 3^{ου} αιώνα π.Χ., και την αιτία της κατάπτωσης, v. Πλούταρχος, *Άγεις*, 5].

Παρά την αυτοακύρωση που εκφράζεται στην παρακμή από το Δωρικό βίωμα, παραμένει εντούτοις το αίσθημα της ανεξαρτησίας και ελευθερίας ζωντανό. Η Σπάρτη δεν συμμετέχει και συχνά αντιστρατεύεται δυναμικά την βασική συνιστώσα των εξελίξεων κατά την εποχή του Μ. Αλεξάνδρου και του μακρού φθινοπώρου των Ελληνιστικών χρόνων.

[Cf. *Πλουτάρχεια Λακωνικά Αποφθέγματα*, 41-42].

Αλλά η παρακμή του γήρατος είναι σαν τον θάνατο, χειρότερο και από αυτόν, για το Ελληνικό βίωμα της «ώρας» του όντος.

[Cf. Ανακρέων, Fr. 36 Gentili; Μίμνερμος, Fr. 1 Gentili-Prato = Fr. 4-5 West; Fr. 1, 2, 3 West = Fr. 7, 8, 9 Gentili-Prato; Ευριπίδης, *Ηρακλής*, 637-700; Αλκαίος, Fr. 39 Voigt; cf. Σαπφώ, Fr. 58 Voigt, και Αθήναιος, XV, 687b; Αρχίλοχος, 188 West].

Και στα έσχατα της παρακμής, η Δωρική πνοή του Κουρητικού ιδεώδους καταλαμβάνει το εσχατόγηρο καθεστώς της θνήσκουσας Σπάρτης. Ο Ευρυπωντίδης Άγεις, βασιλεύς ούτε 20 χρονών, αηδιάζει την κατάντια της Λακεδαίμονος και αναλαμβάνει Ηρακλείδης αυτός το Ηράκλειο έργο της ανανέωσης.

“ὁ μὲν οὖν δῆμος ἐξεπλάγη τὴν μεγαλοψυχίαν τοῦ νεανίσκου καὶ περιχαρὴς ἦν, ὥς δι’ ἐτῶν ὁμοῦ τριακοσίων πεφηνότος ἀξίου τῆς Σπάρτης βασιλέως”.

Πλούταρχος, *Άγεις*, 10

300 χρόνια πριν από το 244 π.Χ. οδηγούν στα μέσα του 6^{ου} αιώνα, όταν συνετελέσθη η πρώτη μεγάλη τροπή της Σπαρτιατικής ιστορίας, το τέλος της ακμής της νεότητας, το «πάγωμα» για διατήρηση του ανθού που προκαλεί συντήρηση και αδυναμία.

[Έχω πολλαπλά αναλύσει το φαινόμενο αυτό και στοιχειοθετήσει την χρονολόγησή του τότε σε μείζονα Τροπή της Σπαρτιατικής ιστορικής περιοδοποίησης].

Ο Άγις επιχειρεί την αναγέννηση με τον Δωρικό τρόπο, την πειθώ του καλύτερου, τον έρωτα του καλού, την πνοή του κάλλους. Οι νέοι συνεπαίρονται και τον ακολουθούν μέσα στην πόλη και σε εκστρατεία εκτός (*op. cit.*, 14). Αλλά η συντήρηση του status quo, υπό τον άλλο βασιλέα Λεωνίδα, αντιδρά λυσσαλέα. Σε μια φρικτή τελετουργία του μίσους προς το καλό και ωραίο η αρχή της Ασχήμιας ξεδιάντροπα στραγγαλίζει στην Δεχάδα τον νεαρό Δωρικό βασιλέα, και κρεμάει εκεί την γιαγιά του και την μάνα του επειδή συνέδραμαν στα σχέδιά του. Πριν πεθάνει στη αγχόνη η Αγησιστράτα πέφτει πάνω στο νεκρό βλαστάρι της, τον καταφιλεί και αναβοά:

“ή πολλή σε, ὦ παιῖ, εὐλάβεια καὶ τὸ πρᾶον καὶ φιλάνθρωπον ἀπώλεσε μεθ’ ἡμῶν”.

(*ibid.* 20).

Η ακόλουθη πορεία του αγώνα ανανέωσης σημαδεύτηκε από την δύναμη αυτής της ρήσης. Η αναγεννητική αρχή θα ασκήσει αυξανόμενη βία κατά του γήρατος για την αναγκαία ανανέωση. Έπονται ο μεγάλος Κλεομένης, και ο Μαχανίδας, και ο Νάβις.

[Για την ιστορία της μεγάλης μεταρρυθμιστικής περιόδου στην Σπάρτη (244 – 192 π.Χ.) και την συμπλοκή της προς την καθολική ιστορία της εποχής αυτής, βασικές σύγχρονες πηγές είναι τα *Υπομνήματα* του Αράτου (FrGrH 231 Jacoby) και οι *Ιστορίες* του Φύλαρχου (FrGrH 81 Jacoby), αμφότερα τα έργα σωζόμενα σε αποσπάσματα. Ο Πλούταρχος, στους τέσσερις *Βίους* του Άγι, Κλεομένη, Αράτου, και Φιλοποίμενος παρέχει μια ισορροπημένη εξιστόρηση. Ο Πολύβιος (*passim*) εντάσσει τις εξελίξεις στην Πελοπόννησο εντός του πλαισίου του βασικού ιστορικού ρυθμού της εποχής προς την Ρωμαϊκή παγκόσμιο ηγεμονία, θεωρώντας καίρια συνιστώσα του ανύσματος της ιστορίας τότε για τον Ελλαδικό χώρο την οργανωτική αρχή της Αχαϊκής συμπολιτείας. Ο Livius γράφει λεπτομερειακά κατά περίπτωση και γενικά αντικειμενικά από την σκοπιά των Ρωμαϊκών εξελίξεων.

Ως προς την φύση της επαναστατικής βίας στην ύστερη φάση της Μεταρρύθμισης, είναι χαρακτηριστική της νεωτερικής αμηχανίας μπροστά σε σημαντικά φαινόμενα της Ελληνικής ιστορίας η διαφορά εκτιμήσεων για τον «τύραννο» Νάβι διακεκριμένων αναλυτών. Ο

τελευταίος της σειράς των μεταρρυθμιστών στην Σπάρτη είναι κατά τον Ehrenberg ο τελευταίος μεγάλος φορέας αυθεντικής Σπαρτιατικής πολιτικής, κατά τον Holleaux είναι ο εκδικητικός πρόμαχος των μη-εχόντων, για τον Röhlmann είναι ένας φρικτός αιμοδιψής μανιακός στερούμενος κάθε ανώτερης πολιτικής ή κοινωνικής ιδέας, για δε τον Stier ανήκει στον τύπο του Χίτλερ και του Στάλιν].

Η κατάληξη πάντως του μεγάλου εγχειρήματος είναι τραγική. Το 188 π.Χ. η Αχαϊκή Συμπολιτεία με τον Φιλοποίμενα καταργούν τον Δωρικό «Κόσμο» της Σπάρτης, το Λυκούργειο σύστημα, τον Σπαρτιατικό τρόπο βίου και την Σπαρτιατική Αγωγή.

[Πλούταρχος, *Φιλοποίμην*, 16, 4-9; Livius, XXXVIII, 30-34, esp. 34; cf. Πausanias, VIII, 51, 3].

Μένει να διαγνώσουμε όμως τα βαθύτερα αίτια της αποτυχίας. Η Μεταρρύθμιση και Επ-αν-άσταση στη Σπάρτη εξέβη, από κατανοητή σφοδρότητα αντίθεσης και συνεπακόλουθη υπερέκταση, των ορίων του Δωρικού «Κόσμου», του πνεύματος του Απόλλωνα. **Ζήτησε απόδειξη της ανανέωσης με ηγεμονία, με εξουσιαστική επιτυχία στον χρόνο – και όχι επίδειξη τελειότητας κατά το Απολλώνιο πρόταγμα. Αλλά η Δωρική ταυτότητα και η φυσική ελευθερία για την ανεμπόδιστη «άνθιση» του όντος προς την ακμή του, θεμελιώνονται σε σύστημα και με αξίες που δεν ταιριάζουν με την αρχή της ηγεμονίας στον χρόνο.**

[Επανειλημμένα έχω αναφερθεί στις διεισδυτικές παρατηρήσεις του Πολύβιου πάνω στο θέμα της φύσης, των σκοπών και των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Απολλωνίας και Λυκούργειας Τάξης σε σχέση προς την Ρωμαϊκή και Αφροδίσια Οργάνωση, VI, 10; 45-46; 48-50].

Η Αθήνα, και αμέσως μετά η ίδια η Σπάρτη, είχε ήδη διδάξει το αναγκαίο μάθημα (431 – 371 π.Χ.)

[Ισοκράτης, *Περί Ειρήνης*].

Βέβαια, η Σπαρτιατική Μεταρρύθμιση ήχθη σε αυτήν την πορεία, αφ' ενός από την εσωτερική αντίδραση του status quo, αφ' ετέρου από την πολιτική της Αχαϊκής Συμπολιτείας για την ολοκλήρωση της ενοποίησης της Πελοποννήσου. Αλλά και πάλι η στρατηγική της Συμπολιτείας

ωδήγησε στην Μακεδονική κυριαρχία, κατέληξε δε στην Ρωμαϊκή ηγεμονία.

Η ανάλυση των θεμελιωδών παραγόντων της εξαιρετικά σύνθετης αυτής εικόνας είναι σπουδαίο πρόβλημα ιστορικής θεωρίας αλλά και ιστορικής συνείδησης ταυτότητας με διαχρονική σημασία.

Αυτήν την πραγματεία θα κάνουμε στην προσεχή μας Συνάντηση.

Θα μιλήσω με θεματικό τίτλο:

Η Αποτυχία του Ανανεωτικού Κινήματος στην Σπάρτη

και το Νόημά της για τον Διαχρονικό Ελληνισμό:

Μάθημα Ες Αεί.

Η συνάντηση μας και ομιλία μου θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή 24 Μαΐου, 8.30 το βράδυ, στην φιλόξενη Αίθουσα του Εμπορικού Συλλόγου Σπάρτης, Γκορτσολόγου 97.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

III

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

για την Λατρεία της Ορθίας Αρτέμιδος και το Παρθένιο του Αλκμάννα

Σε συνέχεια της επίσκεψής μας στο Ιερό της Ορθίας Αρτέμιδος την προπροηγούμενη Κυριακή και της επί τόπου συνοπτικής ανάλυσης των αρχαιολογικών, φιλολογικών και ιστορικών δεδομένων της ιδιαίτερης αυτής λατρείας, θα κάνουμε όπως είπαμε και μια έκτακτη Συνάντηση για την αναλυτική διαπραγμάτευση του ζητήματος σε συνδυασμό με την μελέτη του μοναδικής ποιητικής και θρησκευολογικής σημασίας Παρθενίου του Αλκμάννα.

[Έκδοση αναφοράς του Παρθενίου, στην κριτική έκδοση του Αλκμάννα από τον Cl. Calame, 1983. – Σχολιασμένη έκδοση με Αγγλική μετάφραση, D. L. Page, *Alcman, The Partheneion*, 1951. - Χρήσιμη η έκδοση του D. A. Campbell στην συνολική παρουσίαση Greek Lyric, vol. II, 1988, pp. 336sqg.].

Θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι:

*Ο Εξαπολλωνισμός της Ορθίας Αρτέμιδος, η Διαμαστίγωση
και το Παρθένιο του Αλκμάννα*

[Δείτε την μελέτη μου «*Προλογικά εις Ορθίαν Άρτεμιν*», στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορία «Δωρικές Μελέτες»].

Η συνάντηση μας και ομιλία μου θα πραγματοποιηθεί το Σάββατο 25 Μαΐου, 8 το βράδυ, και πάλι στην φιλόξενη Αίθουσα του Εμπορικού Συλλόγου Σπάρτης, Γκορτσολόγου 97.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

IV

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ

ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΗΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Μια άλλη ουσιαστική διάσταση των αρχαιολογικών επιτόπιων αναζητήσεών μας είναι η μελέτη των σχετικών ευρημάτων που ευρίσκονται στο Μουσείο.

Αυτήν την φορά θα επικεντρωθούμε στα εκθέματα από το Αμυκλαίο και από το Ιερό της Αρτέμιδος Ορθίας, για να συμπληρώσουμε τις αναλύσεις μου κατά τις πρόσφατες επισκέψεις μας στους αντίστοιχους χώρους.

Η αρχαιολογική αυτή Συνάντησή μας θα γίνει την **Κυριακή 26 Μαΐου**. Θα συναντηθούμε στην είσοδο του Αρχαιολογικού Μουσείου στις 12 το πρωί.

V

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ 29 ΜΑΙΟΥ

Στις 29 Μαΐου 1453 ο νεαρός Σουλτάνος Μωάμεθ Β΄, μόλις 21 ετών, επόρθησε την Πόλη. Η νεότητα, σε δυναμική νοηματική προοπτική, παίζει πάντα σημαίνοντα ρόλο στην Ελληνική ιστορία. Την Βυζαντινή Αυτοκρατορία διαδέχθηκε η Οθωμανική στον ίδιο οικείο γεωπολιτικό χώρο. Η μεταβολή είχε ωριμάσει από καιρό. Η Αυτοκρατορία είχε συρρικνωθεί περιοριζόμενη στην Πόλη. **Το ιστορικό κέντρο βάρους του Ελληνισμού είχε μετατοπισθεί, επανελθόν στο τόπο πρώτης αρχής του αρχαίου Ελληνισμού, στην Λακεδαίμονα και το Δεσποτάτο του Μορέως.**

Πριν δύομισι αιώνες από τότε, η Πόλη είχε κατακτηθεί και λεηλατηθεί από τους Δυτικούς της Δ΄ Σταυροφορίας. Οι κατακτητές υπέταξαν τα

εδάφη της Αυτοκρατορίας πλην μερικών εξαιρέσεων όπου αποκαταστάθηκαν Βυζαντινές ηγεμονίες. Στην Πελοπόννησο έγινε η μεγάλη διαπάλη Δυτικών και Βυζαντινών. **Το Δεσποτάτο προέκυψε από αυτήν την αντιπαράθεση με ηυξημένη αίσθηση και συνείδηση ταυτότητας.** Στην Πελοπόννησο πλέον εξελίσσεται το δράμα του ύστατου Βυζαντίου. **Και αυτό αποτυπώνει ο βαθυστόχαστος Παπαδιαμάντης με την «Γυφτοπούλα» του.**

Η Δυτική Ευρωπαϊκή κυριαρχία στον οικείο χώρο του Ελληνισμού δεν άφησε σημαντικά σημάδια παρουσίας. Η πολιτισμική και χωρολογική αλλοτριότητα, αφ' ενός ετόνωσε την απόκρουση της Δυτικής επίδρασης στον πληθυσμό, αφ' ετέρου ενέτεινε την (άλλωστε προσιδιάζουσα στην φύση και βαρβαρική κατάστασή του) συμπεριφορά του Κυριάρχου ως Κατακτητή. Η επιλογή της θέσης του Μυστρά δείχνει την βαρωνική επιβολή και καταπιεστική νοοτροπία του. Η συμπεριφορά αυτή ενισχύει με την σειρά της την αντίδραση του λαού προς την οθνεία κατοχή. **Έτσι η Δυτική περίοδος σύντομα παρέρχεται χωρίς ουσιαστική επίδραση.**

Αλλά σε ωρισμένα τμήματα των ηγετικών ομάδων έχει δημιουργηθεί η δοξασία της ιδιαίτερης σύνδεσης με την «Δύση» προς αντιμετώπιση της προβολής ισχύος από την «Ανατολή». Όμως η πολιτισμική ταυτότητα του Ελληνισμού αρνείται την αλλοτρίωση έναντι οποιουδήποτε προτερήματος συσχετισμού ισχύος στον χρόνο. Η τάση ωρισμένων ηγεσιών προς συμψηφισμούς και συμβιβασμούς πνεύματος και (δοξαζομένου) ιστορικού πλεονεκτήματος, ακυρώνεται λοιπόν εν τοις πράγμασι από την Βυζαντινή πολιτιστική δημιουργία και τον λαό. Εξ άλλου η τάση αυτή αποδεικνύεται έωλη από το 1204 και εξής είτε ευοδώνεται είτε όχι.

Οι δύο αετοί από Ανατολή και Δύση συναντώνται στους Δελφούς. Και ο ακλινής άξων του Ελληνισμού δεν ρέπει πολιτισμικά ούτε προς την μια ούτε προς την άλλη κατεύθυνση, νοηματοδοτώντας αμφότερες.

Η πολιτισμική ακμή του ύστερου Βυζαντίου συνδέεται με την ολοσχερέστερη κατάφαση του Ελληνισμού απέναντι της Δύσης. Συνοδεύεται όμως από έσχατη πολιτική, στρατιωτική, οικονομική κατάπτωση. Θα μελετήσουμε το ιδιαίτερο αυτό φαινόμενο και θα αναζητήσουμε τις αιτίες του.

Θα ερευνήσουμε την φύση και την σημασία της μετάπτωσης του συστήματος ισχύος καθ' όλο το μεγάλο οικείο γεωπολιτικό πεδίο, στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. **Και θα συγκρίνουμε την μετάπτωση αυτή με την επικράτηση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας στον αρχαίο κόσμο.** Θα αναλύσω τον ρόλο και τα πεπρωμένα του Ελληνισμού κατά τις ιστορικές αυτές μεταβολές μεγάλης κλίμακος, κατά τις Τροπές της ιστορίας.

Στην μελέτη μας θα βοηθήσει ξελαγαρίζοντας τα πράγματα η σύλληψη του Παπαδιαμάντη στο σπουδαίο του Ελληνικό μυθιστόρημα.

Ο θεματικός τίτλος της επετειακής ομιλίας μου θα είναι:

*Το Βυζάντιο, το Δεσποτάτο
και η «Γυφτοπούλα» του Παπαδιαμάντη
(1204 - 1453 μ.Χ.)*

Η συνάντησή μας και ομιλία μου θα πραγματοποιηθεί την Δευτέρα 27 Μαΐου, 8 το βράδυ, στην φιλόξενη Αίθουσα του Εμπορικού Συλλόγου Σπάρτης, Γκορτσολόγου 97.

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.
